

OBSAH

OD REDAKCE

5

KAPITOLA PRVNÍ

ZAČÁTEK LENINSKÉ ETAPY V MARXISTICKÉ FILOSOFII. VÝVOJ DIALEKTICKÉHO A HISTORICKÉHO MATERIALISMU V OBDOBÍ PŘÍPRAVY A PROVEDENÍ PRVNÍ RUSKÉ REVOLUCE

9

1. Historické předpoklady leninské etapy ve vývoji marxistické filosofie a její charakteristické rysy 9
2. Přírodovědecké předpoklady leninské etapy ve vývoji marxistické filosofie 28
3. Nejdůležitější mezníky v Leninově životě a činnosti. Hlavní období vývoje marxisticko-leninské filosofie před Velkou říjnovou socialistickou revolucí 33
4. Leninovo rozvinutí marxistické filosofie v boji proti filosofickým a sociologickým názorům narodnictví 37
5. Leninovo rozvinutí marxistické filosofie v boji proti novokantovství a revizionismu 45
6. Leninovo rozpracování otázek dialektického a historického materialismu v období první ruské revoluce. Propagování marxistického světového názoru v Rusku 55

KAPITOLA DRUHÁ

DALŠÍ ROZVINUTÍ MARXISTICKÉ FILOSOFIE PO PRVNÍ RUSKÉ REVOLUCI (1908–1910). LENINOVA KNIHA „MATERIALISMUS A EMPIRIOKRITICISMUS“

63

1. Historické podmínky pro rozvíjení marxistické filosofie po první ruské revoluci 63
2. Leninovo rozvinutí dialektického materialismu v boji proti idealismu a metafyzice 68
3. Nejnovější revoluce v přírodovědě na přelomu XIX. a XX. stol. a Leninovo filosofické zobecnění jejích výsledků 101
4. Leninovo rozvinutí historického materialismu. Lenin o zásadě stranickosti ve filosofii 115

KAPITOLA TŘETÍ

LENINOVO ROZVINUTÍ MARXISTICKÉ FILOSOFIE V OBDOBÍ NOVÉHO REVOLUČNÍHO ROZMACHU A PŘÍPRAVY VELKÉ ŘÍJNOVÉ SOCIALISTICKÉ REVOLUCE (LÉTA 1910—1917) 127

1. Historické podmínky pro vývoj marxistické filosofie v letech 1910 až 1917 127
2. Prohloubení dialektického materialismu v Leninových dílech v letech 1910—1914 131
3. Leninovy „Filosofické sešity“ 138
4. Další rozvinutí historického materialismu v dílech V. I. Lenina, jeho žáků a spolubojovníků v letech 1910—1917 159
5. Leninovy filosofické ideje ve světle pokračující revoluce ve fyzice v druhém desetiletí XX. stol. 189

KAPITOLA ČTVRTÁ

PROBLÉMY DĚJIN FILOSOFIE, ESTETIKY, ETIKY A VĚDECKÉHO ATEISMU V DÍLECH V. I. LENINA A JEHO SPOLUPRACOVNÍKŮ (DO VELKÉ ŘÍJNOVÉ SOCIALISTICKÉ REVOLUCE) 203

1. Otázky dějin filosofie a přírodovědy 203
2. Problémy estetiky 220
3. Otázky etiky 229
4. Vědecký ateismus 239

KAPITOLA PÁTÁ

FILOSOFICKÉ DÍLO G. V. PLECHANOVA PO ROCE 1903 247

1. Menševické období činnosti G. V. Plechanova a jeho filosofické názory v letech 1903—1918 247
2. Plechanovova kritika buržoazní idealistické filosofie a filosofického revizionismu 249
3. Otázky dialektického a historického materialismu v Plechanovových pracích z let 1903—1917 257

KAPITOLA ŠESTÁ

BOJ MATERIALISMU A IDEALISMU V PŘÍRODOVĚDĚ A MATEMATICE V RUSKU NA PŘELOMU XIX. A XX. STOL. 267

1. Materialistický a idealistický směr ve fyzice. P. N. Lebeděv 267
2. Filosofické otázky matematiky a matematické logiky 270
3. Vývoj materialistických názorů v učení o hmotě. D. I. Mendělejev 274
4. Boj o materialismus v biologii. K. A. Timirjazev 278
5. Boj o materialismus ve fyziologii. I. P. Pavlov 283

KAPITOLA SEDMÁ

KRITIKA BURŽOAZNÍ A STATKÁŘSKÉ IDEALISTICKÉ FILOSOFIE A SOCIOLOGIE V RUSKU V EPOŠE IMPERIALISMU 289

1. Kritika novokantovství a náboženské mystické filosofie 290
2. Kritika pozitivistické sociologie 299

KAPITOLA OSMÁ

FILOSOFICKÉ A SOCIOLOGICKÉ MYŠLENÍ NÁRODŮ SSSR OD KONCE XIX. STOL. DO VELKÉ ŘÍJNOVÉ SOCIALISTICKÉ REVOLUCE 305

1. Ukrajina 307
2. Bělorusko 313
3. Gruzie 317
4. Ázerbájdžán 324
5. Arménie 327
6. Střední Asie a Kazachstán 330
7. Lotyšsko 334
8. Litva 339
9. Estonsko 342
10. Moldavsko 344
11. Tatarsko a Baškirsko 346
12. Osetie 350

KAPITOLA DEVÁTÁ

FILOSOFICKÉ A SOCIOLOGICKÉ MYŠLENÍ VE VÝCHODOEVROPSKÝCH ZEMÍCH OD KONCE XIX. STOL. DO KONCE I. SVĚTOVÉ VÁLKY 356

1. Polsko 358
2. Jugoslávské národy 369
3. Rumunsko 375
4. Maďarsko 382
5. Bulharsko 389
6. Albánie 394

KAPITOLA DESÁTÁ

FILOSOFICKÉ A SOCIOLOGICKÉ MYŠLENÍ V NĚMECKU VE POŠE IMPERIALISMU (OD KONCE XIX. STOL. DO ROKU 1918) 404

1. Německá buržoazní filosofie počátku XX. stol. Novokantovství, Husserlova fenomenologie 406
2. Německá buržoazní sociologie na počátku XX. stol. 420
3. Rozšíření marxistické filosofie a boj s revizionismem v dělnickém hnutí 425

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

BOJ MEZI MATERIALISMEM A IDEALISMEM V PŘÍRODNÍCH VĚDÁCH A V MATEMATICE V NĚMECKU KONCEM XIX. A POČÁTKEM XX. STOL.

440

1. Upevnění materialistických pozic v teoretické fyzice. Planck a Einstein 440
2. Filosofické problémy matematiky 446
3. Ostwaldova energetika a její porážka v boji s materialismem 450
4. Vývoj materialismu v souvislosti s učením o struktuře hmoty 454
5. Boj materialismu s idealismem v biologii 456

KAPITOLA DVANÁCTÁ

FILOSOFICKÉ A SOCIOLOGICKÉ MYŠLENÍ V RAKOUSKU V OBDOBÍ MONOPOLISTICKÉHO KAPITALISMU (DO ROKU 1918)

461

1. Buržoazní filosofie a sociologie 462
2. Filosofické a sociologické koncepce austromarxismu 469
3. Materialistické myšlenky v přírodních vědách v Rakousku koncem XIX. a počátku XX. stol. 473

KAPITOLA TŘINÁCTÁ

FILOSOFICKÉ A SOCIOLOGICKÉ MYŠLENÍ V ANGLII V EPOŠE IMPERIALISMU

477

1. Anglická buržoazní filosofie konce XIX. a počátku XX. stol. 478
2. Anglická buržoazní sociologie 492
3. Objevy anglických přírodovědců konce XIX. a počátku XX. stol. a jejich filosofický význam 494
4. Rozšíření marxistické filosofie 499

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ

FILOSOFICKÉ A SOCIOLOGICKÉ MYŠLENÍ VE FRANCII OD POČÁTKU EPOCHY IMPERIALISMU DO KONCE I. SVĚTOVÉ VÁLKY

504

1. Buržoazní filosofie na konci XIX. a na začátku XX. stol. 506
2. Buržoazní sociologie na konci XIX. a na začátku XX. stol. 517
3. Objevy francouzských přírodovědců a boj materialismu s idealismem v přírodovědě 522
4. Filosofické a sociologické myšlení ve francouzském dělnickém hnutí 527

KAPITOLA PATNÁCTÁ

FILOSOFICKÉ A SOCIOLOGICKÉ MYŠLENÍ V BELGII A V HOLANDESKU V EPOŠE IMPERIALISMU (KONEC XIX. A POČÁTEK XX. STOL.) 534

1. Belgie	534
2. Holandsko	541

KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ

VÝVOJ FILOSOFICKÉHO A SOCIOLOGICKÉHO MYŠLENÍ V ITÁLII A VE ŠPANĚLSKU V EPOŠE MONOPOLISTICKÉHO KAPITALISMU (DO KONCE I. SVĚTOVÉ VÁLKY) 549

Itálie	549
1. Buržoazní filosofické a sociologické myšlení na počátku XX. stol.	550
2. Filosofické otázky přírodních věd, matematiky a logiky koncem XIX. a počátkem XX. stol.	564
3. Filosofické a sociologické myšlení v italském dělnickém hnutí na počátku XX. stol. Rozšíření marxistických myšlenek	566
Španělsko	572
1. Buržoazní filosofie a sociologie ve Španělsku koncem XIX. a počátkem XX. stol.	572
2. Rozšíření marxistických myšlenek ve Španělsku	580

KAPITOLA SEDMNÁCTÁ

FILOSOFICKÉ A SOCIOLOGICKÉ MYŠLENÍ SEVERNÍ EVROPY ZA MONOPOLISTICKÉHO KAPITALISMU (KONEC XIX. A POČÁTEK XX. STOL.) 585

1. Švédsko	585
2. Dánsko	590
3. Norsko	593
4. Finsko	595

KAPITOLA OSMNÁCTÁ

FILOSOFICKÉ A SOCIOLOGICKÉ MYŠLENÍ V USA V OBDOBÍ IMPERIALISMU (KONEC XIX. A ZAČÁTEK XX. STOL.) 600

1. Základní směry idealistické filosofie	601
2. Buržoazní sociologické myšlení epochy imperialismu	614
3. Filosofické otázky přírodovědy v dílech amerických vědců	622
4. Šíření myšlenek marxistické filosofie	627

KAPITOLA DEVATENÁCTÁ

FILOSOFICKÉ MYŠLENÍ V KANADĚ V OBDOBÍ ROZVOJE KAPITALISMU A JEHO PRERŮSTÁNÍ DO MONOPOLISTICKÉHO STADIA (OD DRUHÉ POLOVINY XIX. STOL. DO KONCE I. SVĚTOVÉ VÁLKY)

631

KAPITOLA DVACÁTÁ

FILOSOFICKÉ A SOCIOLOGICKÉ MYŠLENÍ V ZEMÍCH LATINSKÉ AMERIKY KONCEM XIX. A POČÁTKEM XX. STOL.

646

1. Brazílie 647
2. Mexiko 651
3. Kuba 654
4. Uruguay 657
5. Argentina 660
6. Peru 664

KAPITOLA DVACÁTÁ PRVÁ

VÝVOJ FILOSOFICKÉHO A SOCIOLOGICKÉHO MYŠLENÍ V ČÍNĚ OD POČÁTKU XX. STOL. DO VELKÉ ŘÍJNOVÉ SOCIALISTICKÉ REVOLUCE

667

1. Filosofické a sociologické názory čínských revolučních demokratů.
Sun Jat-sen 670
2. Světový názor Lu Süna (do r. 1917) 686
3. Začátek pronikání socialistických myšlenek do Číny 689

KAPITOLA DVACÁTÁ DRUHÁ

FILOSOFICKÉ A SOCIOLOGICKÉ MYŠLENÍ V INDII OD POČÁTKU XX. STOL. DO KONCE I. SVĚTOVÉ VÁLKY

692

KAPITOLA DVACÁTÁ TŘETÍ

JAPONSKÁ FILOSOFIE V OBDOBÍ IMPERIALISMU (DO KONCE I. SVĚTOVÉ VÁLKY)

705

1. Idealistická filosofie 706
2. Vývoj materialistického myšlení 710

KAPITOLA DVACÁTÁ ČTVRTÁ

FILOSOFICKÉ A SOCIOLOGICKÉ MYŠLENÍ V KOREJI A VIETNAMU KONCEM XIX. A POČÁTKEM XX. STOL.

719

1. Korea 719
2. Vietnam 724

KAPITOLA DVACÁTÁ PÁTÁ

FILOSOFICKÉ A SOCIOLOGICKÉ MYŠLENÍ V ZEMÍCH BLÍZKÉHO A STŘEDNÍHO VÝCHODU	729
1. Arabské země	729
2. Írán	735
3. Turecko	740
STRUČNÝ ZÁVĚR	749
JMENNÝ REJSTŘÍK	759